

ZODIAK®

**ZODIAKIN STRATEGIA
2018–2022**

ZODIAKIN TOIMINTA-AJATUS

Zodiak on kokeileva ja uutta luova nykytanssin keskus, jonka toiminnassa korostuvat taiteilijälähtöisyys, yhteisöllisyys ja yleisötyö. Zodiak toimii nykkoreografian ja nykyesityksen keskeisenä tuottajana ja esitysfoorumina Suomessa. Se tukee ja kehittää tanssin vapaan kentän luomisedellytyksiä sekä nykytanssin tunnettuutta, saavutettavuutta ja kansainvälistymistä. Näkemyksellistä yleisötyötä toteutetaan taiteellisia menetelmiä käyttäen.

Zodiakin toimintaideologia, tuotantoajatus ja identiteetti tanssin toimijana perustuvat produktiokohtaiseen taiteilijakuntaan, osarahoitteiseen tuotantotapaan, laajaan kantaesitystuotantoon sekä monipuoliseen toimintakokonaisuuteen. Tämä perusolemus tekee yhteistyöstä Zodiakin keskeisen toimintatavan. Zodiak on vapaan tanssikentän merkittävin työllistäjä.

ARVOT

Taiteellisen ilmaisun vapaus

Zodiakin toiminta perustuu taide- ja taiteilijälähtöisyyteen ja taiteellisen ilmaisun vapauteen. Zodiak tukee rohkeaa ja kunnianhimoista taiteen tekemistä tarjoamalla tuotanto-olosuhteet, joissa luottamus ja vuorovaikutus taiteilijoiden kanssa ovat keskiössä.

Tasa-arvo

Ohjelmiston ja sisällön suunnittelussa Zodiak kunnioittaa taiteellista ja kulttuurista moniarvoisuutta. Se tukee taiteilijoiden työskentelyä heidän eri uravaiheissaan. Ketään ei suosita eikä syrjitä iän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen, sukupuolisen identiteetin, etnisen tai yhteiskunnallisen taustan tai kehollisten ominaisuuksien takia.

Vuorovaikutus

Zodiak osallistuu laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun perustaen toimintansa monensuuntaiselle vuorovaikutukselle ja yhteistyölle yleisön, tekijöiden ja muiden alan toimijoiden kesken. Erityisesti yleisötyö tarjoaa monenlaisia kohtaamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia eri kohderyhmille.

VISIO 2022

Zodiak on nykytanssin kärkitoimija ja uuden aura Suomessa. Se toimii tuotantoyhteisönä, esityskeskuksena ja verkostoijana, joka tarjoaa katsomiskokemuksia, osallistumismahdollisuuksia ja työskentelyedellytyksiä.

Zodiakin toiminnalla on syvällistä taiteellista, kulttuuripoliittista ja sosiaalista merkitystä. Sen näkemyksellinen toiminta on tunnustettua kotimaassa ja kansainvälisesti. Zodiak toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa muiden tanssin toimijoiden ja taiteenalojen sekä opetus- ja tutkimuskentän kanssa. Se tunnetaan luotettavana, helposti lähestyttävänä ja tasaveroisena kumppanina. Zodiak asemoi nykytanssikulttuuria uusiin mittasuhteisiin tekemällä tuotantoyhteistyötä kansallisten taidelaitosten ja tunnettujen kansainvälisten toimijoiden kanssa. Kotimaiselle yleisölle ja taiteilijakunnalle Zodiak on kanava kansainvälisyyteen ja kansainvälisille toimijoille kontaktipinta suomalaiseen tanssikenttään.

MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Nykytanssin asema ja tuotanto

Suomalaisen tanssin ja nykyesitystaiteen määrällinen ja ilmaisullinen kehitys jatkuu voimakkaana. Tanssitaiteilijoiden, kantaesitysten ja yleisöjen määrät ovat kasvussa. Tanssia tekevästä ammatillisesta taiteilijakunnasta yli 60 % keskittyy tulevaisuudessakin Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle. Zodiakin tuotanto-ohjelmistoon hakevien produktioiden määrä on kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa ja tämä kehitys tulee edelleen jatkumaan. Aluekeskusrahoitus parantaa Zodiakin mahdollisuuksia tasoittaa kasvavan tuotantotarpeen ja riittämättömän resursoinnin välistä kuilua Helsingissä.

Zodiakin ja Tanssin talon yhteistyö

Kaapelitehtaalle rakentuva uusi Tanssin talo -kompleksi valmistuu vuonna 2020. Tanssin talon myötä tanssin tekijät saavat lisää kohtuuhintaisia esitys- ja toimintatiloja ja yleisö kansainvälisen tason tanssikeskittymän. Tällöin tanssin esitystarjonta lisääntyy merkittävästi Kaapelitehtaalla, jossa Zodiak on toiminut jo pitkään. Zodiak tulee toimimaan yhtenä Tanssin talon keskeisenä yhteistyökumppanina, mikä edellyttää selkeää työnjakoa, toiminnan keskinäistä koordinointia sekä toimijoiden profilointia. Zodiak keskittyy jatkossakin vapaan kentän ja nykytanssin tuottamiseen ja esittämiseen sekä piirissään toimivien taiteilijoiden moninaiseen tukemiseen.

Globaali taidelaji

Kansainvälistyminen on näkyvä piirre tanssitaiteen nykyisyyttä ja kestäväää kehitystä eikä sen merkitystä voi ohittaa. Tanssituotannot monikansallistuvat, taiteilijat risteilevät produktiosta, kaupungista ja maasta toiseen ja alan korkeakoulutus ylikansallistuu. Suomalaisella nykytanssilla on paljon omaperäistä menestymispotentiaalia kansainvälisessä viitekehityksessä, vaikka Suomen syrjäinen sijainti asettaakin erityishaasteita. Zodiakin kansainvälisyydelle on olennaista tunnistaa tasavertaiset kumppanit suhteessa kansainväliseen tanssidiskurssiin.

Elävä esitystapahtuma ja digitalisaatio

Esittävien taiteiden voima on niiden elävässä nykyhetkessä ja yhteisyydessä. Yleisön luova ja aktiivinen rooli on ollut nousemassa nykyesityksen keskiöön jo pitkään. Tanssitaiteen mahdollisuudet kuvitella uusia kehollisia olemisen tapoja, kohtaamisia ja yhdessäolon muotoja pitävät taiteenlajin erityisen relevanttina tulevaisuudessa. Digitaalinen kehitys tarjoaa tanssitaiteelle ja sen kokemiselle uusia mahdollisuuksia. Zodiak tukee uuden teknologian hyödyntämistä osana taiteellista toimintaa.

Taiteen rahoitus

Rakenteellisesti ja rahoituksellisesti tanssi ansaitsee toiminnallista volyymiaan ja vaikutusvoimaansa vastaavan julkistaloudellisen aseman. Taiteen julkinen rahoitus on kuitenkin vaikeasti ennustettavissa sekä yleisen taloustilanteen että rahoitusrakenteiden uudistusten vuoksi. Muun muassa laadullisia toiminnan arviointiperusteita tuodaan määrällisten, mitattavien kriteerien rinnalle. Myös yksityiset säätiörahoittajat ovat entistä oma-aloitteellisempia ja lisäävät avustusohjaustaan. Näiden rahoitusuudistusten toteutuessa Zodiak ei tule olemaan häviäjien joukossa.

TOIMINTA-ALUEET

Zodiakin toiminta-alueet ovat tuotanto- ja esitystoiminta, yleisötyö ja taiteilijapolitiikka. Syksystä 2004 alkaen Zodiak on toiminut Helsingin tanssin aluekeskuksena, osana valtakunnallista tanssin aluekeskusverkostoa. Aluekeskustoiminta lävistää kaikki toiminta-alueet ja monipuolistaa nykytanssin tarjontaa, laajentaa tanssin yleisöpohjaa, lisää taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksia sekä kehittää valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Tuotanto- ja esitystoiminta

Zodiakin ydintehtävä on kotimaisten nykytanssiteosten tuottaminen ja esittäminen. Ohjelmisto on taiteellisesti kuratoitu ja se perustuu pääosin avoimeen hakuun. Tavoitteena on tuottaa ilmaisullisesti rohkeaa, monimuotoista ja laadullisesti kunnianhimoista nykytanssia, joka kiinnostaa monenlaisia yleisöjä. Tämä edellyttää entistä parempia tuotanto- ja esitysolosuhteita. Zodiak ylläpitää ja kehittää helposti lähestyttäviä matalan kynnyksen ja kevyen tuotantorakenteen esityskonsepteja.

Kantaesitysohjelmiston lisäksi Zodiak järjestää kansainvälisiä ja kotimaisia vierailuja Helsinkiin sekä omien tuotantojen kiertue-esityksiä kotimaahan ja ulkomaille. Kansainvälisiä nykyykoreografian virtauksia esittelevä Sivuaskel / Side Step Festival järjestetään vuosittain. Zodiak osallistuu kansainvälisiin yhteistuotantoihin sekä taiteilijavaihto- ja residenssiohjelmiin.

Toimintamuodot

- Kantaesitykset
- Kansainväliset vierailut
- Sivuaskel / Side Step Festival
- Kotimaiset vierailut
- Kansainvälinen kiertuetoiminta
- Kotimainen kiertuetoiminta
- Ilmaistapahtumat

Yleisötyö

Zodiakin yleisötyössä kehitetään vuorovaikutuksellista ja luovaa yleisösuhdetta, jossa huomioidaan niin taiteilijan, yleisön kuin Zodiakin tarpeet. Yleisötyö tuottaa syventäviä lähestymistapoja nykytanssin vastaanottamiseen, ymmärtämiseen, arvottamiseen ja tekemiseen. Yleisötyö rakentaa Zodiakista haluttavan ja avoimen yhteisön, johon osallistujat voivat kuulua sekä katsojina että taiteen tekijöinä.

Zodiakin yleisötyö on taidelähtöistä. Se viriää Zodiakin omasta ohjelmatoiminnasta, taiteilijayhteisöstä ja osallistujapohjasta. Yleisötyö laajentaa taiteilijoiden työnkuvaa, ammattitaitoa ja taiteellista ajattelua sekä tarjoaa heille työmahdollisuuksia. Yleisötyö jakautuu pääpiirteissään yleisökasvatukseen, yhteisöissä tapahtuvaan hanketyöskentelyyn, taiteellisiin teosprosesseihin ja markkinoinnilliseen lähestymistapaan.

Toimintamuodot

- Yleisökasvatus
- Yhteisöhankeet
- Taiteelliset teosprosessit
- Toiminnalliset opetusmenetelmät
- Sisältömarkkinointi

Taiteilijapolitiikka

Zodiak tunnistaa tanssitaiteilijoiden ja kentän muuttuvia tarpeita, haasteita ja mahdollisuuksia. Se tarjoaa tukea luovaan työhön, tanssiproduktioiden ja -hankkeiden toteuttamiseen sekä verkostoitumiseen paikallisessa, valtakunnallisessa ja kansainvälisessä viitekehyksessä. Zodiak tukee tanssin ammattilaisten taiteellista kehitystä ja syventää heidän kompetenssiaan järjestämällä koulutusta, mentorointia ja residenssejä. Zodiak parantaa tanssitaiteilijoiden työllisyyttä ja työllistymistä.

Toimintamuodot

- Produktio- ja hankekohtaiset työtilaisuudet
- Housekoreografi-käytäntö
- Taiteilijavaihto-ohjelmat ja residenssit
- Täydentävä ammattilaiskoulutus
- Taiteellis-tuotannollinen mentorointi ja prosessityöskentely
- Teosten jälkituotanto ja promootio
- Esitys- ja harjoitustilojen vuokraus

YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT

Zodiak tekee laajaa taiteellista ja tuotannollista yhteistyötä ja toimii monissa paikallisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa.

Zodiak valitsee yhteistyökumppaneikseen toimijoita, jotka tuottavat, esittävät ja edistävät nykytanssia ja laajentavat sen tunnettuutta, läsnäoloa ja vaikutusta eri ympäristöissä ja yhteisöissä. Zodiak toimii sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, joiden partnerit jakavat samanhenkisen nykytanssin ja nykykoreografian arvopohjan. Verkostot edistävät niin tanssin tuotantoa, teosten liikkuvuutta, taiteilijavaihtoa kuin yleisötyötä. Zodiak osallistuu päättyvien verkosto-ohjelmien evaluointiin ja uusien, Zodiakin toiminnalle lisäarvoa tuovien jatko-ohjelmien ja -verkostojen kehittämiseen.

Eri tahoja ja resursseja kokoava yhteistuotantotapa on Zodiakin mielestä suomalaisen nykytanssin kehittymisen paras edellytys ja turva myös tulevaisuudessa.

Strategiakaudella Zodiak tekee yhteistyötä muun muassa seuraavien kotimaisten toimijoiden kanssa:

- Yhteistuotanto ja tapahtumatuotanto: Freelance taiteilijat, -työryhmät ja -kollektiivit, vapaat ryhmät, Helsingin juhlatuotanto, Liikkeellä marraskuussa -festivaali, Stoa, Kanneltalo, Baltic Circle -festivaali, UrbanApa-taideyhteisö, Tanssin talo, Kaapelin toimijat, Suomen Kansallisteatteri, Cirko – Uuden sirkuksen keskus
- Kotimainen kiertuetoiminta ja vierailutus: Tanssin aluekeskusverkosto, kotimaiset tanssi- ja teatterifestivaalit, teatterit, museot
- Yleisötyö ja koulutustoiminta: Helsingin kulttuurikeskus, Kannelmäen alueen lukuisat toimijat ja yhdistykset, Helsingin erilaiset oppijat (HERO), Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, Tanssille ry, Tanssin talo, Kiasma-teatteri, Teatterimuseo, Suomen valokuvataiteen museo, Suomen taiteilijaseura, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Kulttuuria kaikille -palvelu, #StopHatredNow-tapahtuma-alusta, peruskoulut, vanhusten hoivakodit ja palvelutalot
- Kansainvälinen toiminta, esitys- ja taiteilijavaihto: Tanssin tiedotuskeskus, HIAP – Helsinki International Artist Programme, tanssin aluekeskusverkosto, Eläintarhan huvila
- Taidepolitiikka ja edunvalvonta: Suomen teatterit (STEFI), Tanssin tiedotuskeskus, Kiinteistö Oy Kaapelitalo, Tanssin talo, tanssin aluekeskusverkosto

Zodiak toimii muun muassa seuraavissa kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa:

- DNA – Departures and Arrivals (EU-hanke 2014–2018, 13 partneria)
- ADiE – Artistic Doctorates in Europe: Third Cycle Provision in Dance and Performance (tutkija-taiteilija-koulutushanke 2017–2019, EU ErasmusPlus-rahoitus, 4 yliopistoa ja 4 luovan talouden partneria)
- Creative Meeting Point: Hong Kong x Finland (residenssi- ja taiteilijavaihtoprojekti 2016–2019, 4 partneria)
- NB Dance Loop (pohjoismais-balttilainen kiertueverkosto 2016–, 11 partneria)

TOIMINTAEDELLYTYKSET

Rahoitus ja resurssit

Zodiakin toiminta rahoitetaan lakisääteisellä valtionosuudella, Helsingin kaupungin toiminta-avustuksella, aluekeskustoimintaan saatavilla valtion ja kaupungin harkinnanvaraisilla avustuksilla, oman toiminnan tuotolla sekä hanke- ja projektiavustuksilla. Tämä monikanavainen rahoitusmalli myötäilee Zodiakin toiminta-alueita, mutta se on hallinnollisesti haastava ja toiminnallisesti haavoittuva.

Zodiakin tavoitteena on kasvattaa julkista tukea ja lisätä oman toiminnan tuottoa. Omat tuotot muodostuvat pääosin lipputuloista, kurssituotoista, kiertuemyynistä ja vuokrauksesta. Zodiak käyttää resurssejaan kestäväen kehityksen periaatteella ja hyvää hallintotapaa noudattaen.

Tilat ja tekniikka

Zodiakilla on käytössään yhteensä 847 m² esitys-, harjoitus-, toimisto- ja varastotilaa Kaapelitehtaalla. Zodiak vuokraa tarpeen mukaan myös muita tiloja esityskäyttöön. Strategiakauden aikana Zodiak hankkii asianmukaiset toimistotilat Kaapelitehtaalla sekä oman harjoitussalin yleisötyön työpajatoiminnalle.

Zodiak luo yhdessä Tanssin talon kanssa toimivan ja taloudellisesti kestäväen yhteistyömallin ja vuosikellon tulevan talon tilojen käytöstä. Erityisesti saneerattava Pannuhalli säilyy keskeisenä tilana Zodiakin esitystoiminnalle. Zodiak päivittää vuosittain näyttämötekniikkaansa.

Viestintä ja markkinointi

Viestinnässä ja markkinoinnissa Zodiak identifioidaan nykytanssin toimijana Kaapelitehtaalla. Zodiakin yhteisökuva on positiivinen, arvostettu ja julkisesti erottuva. Sen brändiä ja ydinviestejä vahvistamalla houkutellessa uutta yleisöä nykytanssin pariin. Pääpaino on sisältömarkkinoinnissa ja digitaalisessa mediassa. Zodiak panostaa räätälöityyn teosviestintään, visuaaliseen näkyvyyteen ja verkkosivustoonsa. Zodiak kehittää viestintäänsä ja markkinointiaan laatimansa yleisötutkimuksen tulosten pohjalta.

Kaapelitehtaan toimijat luovat yhdessä selkeän brändiarkkitehtuurin, jossa ne erottuvat omalla profiilillaan ja tekevät yhteismarkkinointia. Markkinoinnin lisäksi synergiaa etsitään muun muassa asiakkuuksien kehittämisessä ja lippukäytännöissä.

Hallinto ja henkilöstö

Zodiak on toiminut vuodesta 1986 taustayhdistyksenä Zodiak Presentsin puitteissa. Vuodesta 1997 alkaen Zodiak Presents on ylläpitänyt Zodiak – Uuden tanssin keskuksen (Zodiak) toimintaa. Zodiak on tasa-arvoinen ja keskusteleva asiantuntijaorganisaatio. Sillä on toimiva ja tarkoituksenmukainen hallinto. Zodiakin hallituksessa on sekä taiteellista että talous-hallinnollista asiantuntemusta.

Zodiakilla on osaava, palvelualtis ja motivoitunut vakinainen henkilökunta, jonka ammatillista kehitystä kannustetaan. Zodiakilla on tarve kasvattaa henkilökuntaansa 1–2 henkilön verran. Zodiak kiinnittää tarpeen mukaan määräaikaista ja osa-aikaista henkilökuntaa hankekohtaisiin työtehtäviin. Lisäksi Zodiak tukeutuu säännöllisesti lukuisiin ostopalveluihin. Zodiak työllistää vuosittain yli 200 produktiokohtaista työntekijää taiteilijatehtäviin.

STRATEGIAN TOIMEENPANO JA SEURANTA

Zodiakin strategia vuosille 2018–2022 on hyväksytty Zodiak Presents ry:n hallituksen kokouksessa 14.9.2017. Strategia ohjaa ja suuntaa Zodiakin toimintaa suhteessa jatkuvasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Zodiakin hallitus vastaa strategian jalkauttamisesta toimintasuunnitelman ja vuosikertomuksen avulla.